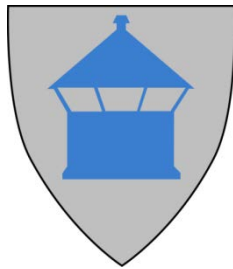

Førebuande Fellesnemnd

Kartlegging av selskapsstruktur

Innholdsliste

1	Bakgrunn og føremål	3
2	Selskapsoversikt	4
2.1	Aksjeselskap (AS)	5
2.2	Interkommunale selskap (IKS)	6
2.3	Kommunale føretak (KF).....	6
2.4	Interkommunalt samarbeid.....	7
2.5	Stifting	8
2.6	Samvirke (SA).....	8
2.7	Pensjonskasse, Råd, Interesseorganisasjonar, Nettverk	9
3	Eigardelar.....	10
4	Vegen vidare.....	11

1 Bakgrunn og føremål

Bakgrunnen for rapporten er tinginga frå Førebels Fellesnemnd. Tinginga inneber kartlegging av selskapsstrukturen i dei tre kommunane, Fjell, Sund og Øygarden. Kartlegginga skal syne korleis dei ulike kommunane har valt å organisere sine selskap utanfor den ordinære kommunale forvaltninga.

I kartlegginga kjem det fram følgjande:

- Oversyn over selskapa og selskapsform
- Føremålet med selskapa
- Oversikt over eigardelar
- Oversikt over selskap kommunane eig saman
- Administrativ og politisk deltaking i styrer, råd osv.

Kartlegginga består hovudsakleg av ei samla oversikt (vedlegg 1), kor alle data kjem fram. Vedlagt ligg og eigarskapsmeldingane for kvar kommune (vedlegg 3-5). I tillegg til å kartlegga selskapa er det også kartlagt nettverk/råd etc. Det er utfordrande å kartlegga alle nettverk og råd i kommunane, slik at denne lista kan være mangelfull.

Administrativ arbeidsgruppe

Den administrative arbeidsgruppa som har medverka i kartlegginga er:

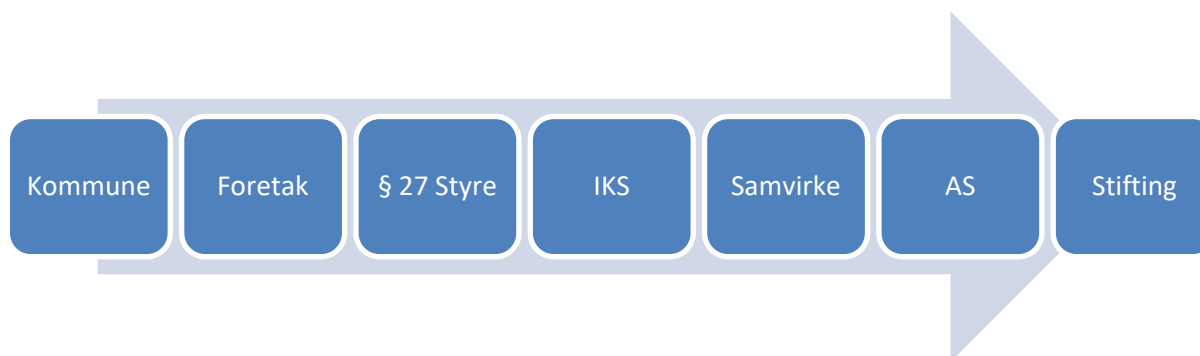
- Christian Alsaker, Sund kommune
- Grethe Bergsvik, Fjell kommune
- Rune Lid, Sund Kommune
- Jarle Kåre Oen, Øygarden kommune

2 Selskapsoversikt

Kommunane har stor fridom til å organisera tenestane slik dei finn det føremålstenleg, som del av den ordinære kommunale forvaltninga eller gjennom etablering t.d. av eige selskap. Når kommunen organiserer tenesteproduksjonen innanfor kommunen som organisasjon, gjeld styringssystem som følgjer av kommunelova, men når delar av verksemda vert lagt over i eigne selskap må styringssystema følgje den aktuelle lovgivinga.

Figuren under syner ulike selskapsformer etter aukande grad av sjølvstende.

Kartlegginga visar at dei tre kommunane nyttar desse selskapsformene:

- Aksjeselskap (AS)
- Interkommunal selskap (IKS)
- Kommunale føretak (KF)
- Interkommunale samarbeid
- Samvirkeføretak (SA)
- Stifting

Tabell synar tall på selskap innan kvar selskapsform.

Selskapsform	Fjell	Sund	Øygarden
Aksjeselskap	8	7	9
Interkommunale selskap	5	5	3
Kommunalt føretak	0	1	0
Interkommunalt samarbeid	6	7	7
Stifting	5	6	3
Samvirkeføretak	2	1	2
Andre	8	7	11

2.1 Aksjeselskap (AS)

Aksjeselskap vert oppretta og drive etter Lov om aksjeselskap. Eit aksjeselskap er eit eige rettssubjekt og kan ha ein eller fleire eigarar. Selskapsforma kan vera tenleg dersom ein ynskjer å ha ulike grupper av eigarar eller leggja til rette for at fleire – både fysiske og juridiske personar, kan vera eigarar. Lova set krav om ein minste eigenkapital i selskapet. Eigenkapitalen skal til ei kvar tid vera forsvarleg i høve til omfanget på selskapet si drift. Eigarane er normalt ikkje ansvarlege for selskapet sine plikter. På den andre sida rår eigarane heller ikkje fritt over selskapet sine inntekter og eigardeler. Eigarskapen vert forvalta gjennom generalforsamlinga i selskapet. Der kan eigarane gjennom vedtekter, instruksar og andre vedtak fastsetja rammer for styret og dagleg leiar si leiding av selskapet. Generalforsamlinga vel styret i selskapet. Styret har det overordna ansvaret for forvaltninga av aksjeselskapet, og for at det vert drive i samsvar med selskapet sitt føremål og innanfor rammene lovgjevinga set.

Aksjeselskap er aktuelt å nytta der det vert vurdert som tenleg for å løysa forvaltningsmessige oppgåver og for å løysa oppgåver av heil eller delvis forretningsmessig karakter. I selskap som skal driva forvaltning på vegner av kommunen, skal kommunen (kommunane) som hovudregel eiga 100 % av aksjane. Kommunestyret skal sjå til at aksjeselskapa har vedtekter som gjer klart greie for kva selskapet sine forretningsmessige rammer skal vera.

Fjell	Sund	Øygarden
Bergen og Omland Hamn AS	Bergen og Omland Hamn AS	Bergen og Omland Hamn AS
BKK AS	BKK AS	BKK AS
Gode Sirklar AS	Gode Sirklar AS	Gode Sirklar AS
Trigger Jobb AS	Trigger Jobb AS	Trigger Jobb AS
Sambandet Sotra Øygarden Bergen AS	Norsk Bane AS	Naturgassparken Vest AS
Fjellvar AS: Fjell Vatn Avløp og Renovasjon AS	Sund Vatn og Avlaup AS	Scalpro AS
Sambygg AS	BIR AS	TIDE ASA
Straume Idrettspark AS		CCB Kollsnes AS

2.2 Interkommunale selskap (IKS)

Interkommunale selskap vert oppretta og drive ut frå Lov om interkommunale selskap. Samarbeid mellom fleire kommunar (og fylkeskommunar) kan organiserast som interkommunale selskap (IKS). Interkommunale selskap er eigne rettssubjekt – rettsleg og økonomisk skild frå deltakarkommunane. Kvar av deltakarane har eit uavgrensa ansvar for sin del av selskapet sine samla forpliktingar. Selskapet sitt øvste mynde er representantskapet. Representantskapet er eigarane sitt organ – og deltakarkommunane sitt eigarmynde ligg til representantskapet. Her kan deltakarkommunane gjera vedtak som er bindande for styret – og også omgjera vedtak som styret har fatta. Slik sett har deltakarkommunane større påverknad på styringa av selskapet enn det som er tilfelle i aksjeselskap.

Selskapsforma er mest aktuell der økonomisk utbytte av drifta ikkje er eit mål.

Kommunestyret skal sjå til at det er fastsett ei selskapsavtale som er tydeleg på selskapet sitt formål og rammer.

Fjell	Sund	Øygarden
Bergen og Omland Havnevesen	Bergen og Omland Havnevesen	Bergen og Omland Havnevesen
Interkommunalt Arkiv i Hordaland IKS	Interkommunalt Arkiv i Hordaland IKS	Interkommunalt Arkiv i Hordaland IKS
Sotra og Øygarden Brannvesen IKS	Sotra og Øygarden Brannvesen IKS	Sotra og Øygarden Brannvesen IKS
Sotra Brannvern IKS (vert avvikla)	Sotra Brannvern IKS (vert avvikla)	
Driftassistansen i Hordaland - Vann og Avløp IKS	Driftassistansen i Hordaland - Vann og Avløp IKS	

2.3 Kommunale føretak (KF)

Kommunalt føretak skal opprettast og drivast etter reglar i kommunelova. Kommunalt føretak er ein del av kommunen som rettssubjekt og har ikkje økonomisk sjølvstende. Reglane om kommunale føretak tek særleg sikte på å gje eit alternativ for meir sjølvstendig organisering av kommunale oppgåver. Kommunale tenesteeiningar kan tinga tenester frå eit kommunalt føretak etter behov. Føretaket vert leia av eit styre og ein dagleg leiar. Leiaren rapporterer til styret, ikkje til rådmannen. Rådmannen har uttalerett i saker som føretaket ynskjer fremja for politisk handsaming. Det kommunale budsjettet set rammer for verksemda føretaket driv, og styret er bunde av vedteke budsjett.

Kommunalt føretak vert som regel nytta i samband med oppgåver som inneber både samfunnsmessige og forretningsmessige omsyn. I hovudsak vert kommunalt føretak nytta i forretningsdrift som normalt ikkje er i konkurranse med private leverandørar. Kommunestyret skal sjå til at godkjende vedtekter fastset oppgåvene og rammene for drift av føretaket.

Fjell	Sund	Øygarden
Ingen	Sund Eigedomsutvikling KF	Ingen

2.4 Interkommunalt samarbeid

Kommunelova § 27 har reglar om samarbeidsavtaler mellom kommunar (og fylkeskommunar) når samarbeidet er organisert med eit eige styre. Styret vil ha eit avgrensa avgjerdsmynde knytt til verksemda si drift og organisering. Det må lagast vedtekter for eit slikt interkommunalt samarbeid. Interkommunalt samarbeid kan og organiserast etter «vertskommunemodellen». I den modellen har ein kommune driftsansvaret og budsjettansvaret. Dei andre deltakarane i samarbeidet refunderer utgifter etter ei fordeling som er fastsett i samarbeidsavtala. Ofte vert det oppretta eit rådgjevande organ med deltakarar frå samarbeidskommunane for å fylgja verksemda etter denne modellen. Rådet har ikkje styringsrett. Kommunestyret må godkjenna samarbeidsavtaler/vedtekter for interkommunalt samarbeid.

Fjell	Sund	Øygarden
Bergen og Omland Friluftsråd	Bergen og Omland Friluftsråd	Bergen og Omland Friluftsråd
Etablerersenteret	Etablerersenteret	Etablerersenteret
Fjell, Sund og Øygarden kemnerkontor	Fjell, Sund og Øygarden kemnerkontor	Fjell, Sund og Øygarden kemnerkontor
IUA Bergen	IUA Bergen	IUA Bergen
Sotra legevakt: Fjell kommune helse	Sotra legevakt: Fjell kommune helse	Sotra legevakt: Fjell kommune helse
Klagenemnd til interkommunalt kemnerutval	Klagenemnd til interkommunalt kemnerutval	Klagenemnd til interkommunalt kemnerutval
Gründerparken Vest	Gründerparken Vest	Gründerparken Vest
	Invest In Bergen	Invest In Bergen

2.5 Stifting

Stiftingar vert oppretta og drivne etter Lov om stiftingar. Ei stifting er ein formuesverdi som stiftarane har sett av for å fremja eit nærare fastsett føremål. Kommunar kan åleine eller i lag med andre oppretta stiftingar. Stiftingar er eigne rettssubjekt, men har ingen eigar («stiftinga eig seg sjølv»). Kommunen har difor ingen direkte styringsrett for stiftingar og kan heller ikkje henta ut midlar frå ei stifting som kommunen har oppretta. Stiftinga vert leia av eit eige styre. Styret vel sjølv medlemmer til styret i medhald av vedtektene. Stiftarane fastset normalt vedtekter for stiftinga. Vedtektene kan gje føringar for korleis styret skal vera samansett. Styret kan fremja endringar i vedtektene. Før slike vedtektsendringar vert godkjende av Stiftingstilsynet, vert det kravd dokumentasjon på at stiftarane ikkje har merknader til endringane. Kommunestyret skal godkjenne vedtekter for stiftingar der kommunen er med på å oppretta stiftinga.

Stifting vert ofte nytta som organisasjonsform for verksemder av ikkje-økonomisk karakter, spesielt med eit sosialt eller kulturelt føremål.

Fjell	Sund	Øygarden
Stiftinga Museum Vest	Stiftinga Museum Vest	Stiftinga Museum Vest
Stiftinga Kystsogevøkene	Stiftinga Kystsogevøkene	Stiftinga Kystsogevøkene
Fjell Bustadstifting	Stiftinga Johannes Kleppevik Sitt Minnefond	Kystmuseet i Øygarden
Roald Tellnes Kunstsamling (under avvikling)	Stiftinga Marstein Fyr	
Stiftinga Fjell Festning	Stiftinga Nordsjøfartsmuseet I Tælavåg	
	Stiftinga Trellevik Kystkultursenter	

2.6 Samvirke (SA)

Eit samvirkeføretak er ikkje eit selskap. Samvirkeføretak har medlemmer, men ikkje eigarar, og vert styrt av dei som handlar med føretaket og som dermed har direkte nytte av den verksemda som vert drive. Samvirkeføretak har ikkje fritt omsettelege eigardelar. På årsmøtet, samvirkets øvste organ – fattast avgjerda som hovudregel ut frå prinsippet om eitt medlem, éin stemme. Det er lov om samvirkeføretak (samvirkelova) av 29. juni 2007 nr. 81 som regulerer denne organisasjonsforma.

Fjell	Sund	Øygarden
Biblioteksentralen SA	Biblioteksentralen SA	Biblioteksentralen SA
Gjerdet Kulturminnegard SA		Øygarden Samfunnshus SA

2.7 Pensjonskasse, Råd, Interesseorganisasjonar, Nettverk

Organisasjonsform	Fjell	Sund	Øygarden
Pensjonskasse	Fjell Kommunale Pensjonskasse	KLP: Kommunal Landspensjonskasse	KLP: Kommunal Landspensjonskasse
Råd	Fjell Kyrkjeleg fellesråd	Sund Kyrkjeleg fellesråd	Øygarden Kyrkjeleg fellesråd
	Regionrådet Vest	Regionrådet Vest	Regionrådet Vest
	Vest Næringsråd	Vest Næringsråd	Vest Næringsråd
	Fjell, Sund og Øygarden forliksråd	Fjell, Sund og Øygarden forliksråd	Fjell, Sund og Øygarden forliksråd
Interesseorganisasjonar	KS	KS	KS
	LNK: Landssamanslutninga av nynorskkommunar	LNK: Landssamanslutninga av nynorskkommunar	LNK: Landssamanslutninga av nynorskkommunar
	Foreining Basecamp		Foreningen Vest-Norges Brusselkontor AS
Nettverk			NKP - Nettverk for petroleumskommunar
			NFKK: Nettverk for fjord- og kystkommuner
			Sunne Kommuner: WHOS Norske nettverk

3 Eigardelar

Tabellen synar eigardelane til Fjell, Sund og Øygarden i dei ulike aksjeselskapa og interkommunale selskapa etter samanslåing, samt eigardelen som kjem frå kvar kommune.

Aksjeselskap	Eigardel			
	Sum	Fjell	Sund	Øygarden
Gode Sirklar AS	100%	50%	25%	25%
Bergen og Omland Hamn AS	20%	11%	1%	8%
Trigger Jobb AS	13,1%	7%	4,4%	1,7%
BKK AS	3,43%	1,89%	1,02%	0,52%
Sambandet Sotra Øygarden Bergen AS	100%	100%		
Fjellvar AS: Fjell Vatn Avløp og Renovasjon AS	100%	100%		
Sambygg AS	80%	80%		
Straume Idrettspark AS	34%	34%		
Sund VA: Sund Vatn og Avlaup AS	100%		100%	
BIR AS	1,83%		1,83%	
Norsk Bane AS	0,1%		0,1%	
Naturgassparken Vest AS	50%			50%
CCB Kollsnes AS	12,5%			12,5%
Scalpro AS	0,21%			0,21%
TIDE ASA	0,04%			0,04%

Interkommunale selskap	Eigardel			
	Sum	Fjell	Sund	Øygarden
Sotra Brannvern IKS (vert avvikla)	100%	78,37%	21,52%	0%
Sotra og Øygarden Brannvesen IKS	100%	64%	18%	18%

4 Veggen vidare

Denne rapporten avgrensar seg til å kartlegga selskapsstrukturen i Fjell, Sund og Øygarden slik den er i dag. Vidare arbeid må vurdera framtidig selskapsstruktur basert på positive og negative erfaringar med dei ulike organiseringane. Basert på val av organisering må det leggjast ein strategi for god eigarskap, god selskapsleiing og kontroll av dei kommunale selskapa.

Arbeidsgruppa nemnar spesielt nokre viktige tenestefelt kor kommunane i dag er organisert ulikt og kor det må takast stilling til framtidig løysing. Dette gjeld innan område for vatn, avlaup og renovasjon (VAR-tenester), samt innan omsorgsbustader og bustader for vanskelegstilte.

Vatn og avlaup: Fjell og Sund har organisert tenestene vatn og avlaup i egne aksjeselskap (FjellVAR og Sund VA), mens det i Øygarden er ein del av den ordinære kommunale forvaltninga.

Renovasjon: Fjell har organisert renovasjon i same selskap som vatn- og avlaup tenestane (FjellVAR), mens Sund nyttar BIR AS og har eigardel i dette aksjeselskapet, saman med fleire andre kommunar i regionen. I Øygarden er renovasjon ein del av den ordinære kommunale forvaltninga. Øygarden nyttar underleverandør til renovasjonstenestane.

Bustader: Fjell har organisert omsorgsbustader og bustader for vanskeligstilte i ei stifting, Fjell bustadstifting. (Stiftinga eig også nokre kommunale barnehagar). I tillegg har Fjell eige bustadkontor som del av den ordinære kommunale forvaltninga. Sund har organisert tilsvarande bustader i kommunalt føretak, Sund Egedomsforvaltning KF. I Øygarden er bustadane ein del av den ordinære kommunale forvaltninga.

Tenesteområde		Fjell	Sund	Øygarden
Vann og avlaup	Selskapsform	Aksjeselskap	Aksjeselskap	Kommunal forvaltning
	Selskap	FjellVAR	Sund VA	Kommunal forvaltning
Renovasjon	Selskapsform	Aksjeselskap	Aksjeselskap	Kommunal forvaltning
	Selskap	FjellVAR	BIR AS	Underleverandør
Bustader	Selskapsform	Stifting Kommunal forvaltning	Kommunalt føretak	Kommunal forvaltning
	Selskap	Fjell Bustadstifting Bustadkontor	Sund Egedomsforvaltning KF	Kommunal forvaltning